

KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

2.8.2023

Verohallinto
Verotusyksikkö

VH/2161/00.01.00/2022

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VEROHALLINNON OHJEEKSI KIRJOJEN JA LEHTIEN ARVONLISÄVEROTUS

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa seuraavaa:

Kirjan määritelmä

Kaupan liiton mukaan kirjaa koskeva osuus on selkeä. Onnistuneet esimerkit selventävät rajanvetoa ja tulkintaa käytännössä.

Kaupan liiton tulkinnan mukaan myös pelkästään äänimuodossa julkaistut kirjat täyttävät alennetun verokannan soveltamisen edellytykset. Näin ollen epäselvyyksien välttämiseksi seuraava kohta vaatisi tarkennusta: "Äänikirjan osalta edellytyksenä on kuitenkin se, että siitä voisi olla olemassa kuluttajille saman lukusisällön tarjoava painettu tai luettavassa muodossa oleva sähköinen kirja." Aikaisemmassa ohjeversiossa on erikseen mainittu, että koska äänikirjassa on sama lukusisältö kuin vastaavassa luettavassa kirjassa ja koska äänikirjasta voi olla luettava versio, täyttyvät alennetun verokannan soveltamisen edellytykset.

Kaupan liitto huomauttaa, että äänikirjoista on olemassa rikastettujen äänikirjojen alaluokka. Niiden erona perinteisiin äänikirjoihin ovat niiden draamallinen kerronta ja äänitehosteiden ja/tai musiikin käyttö kirjallisen kokemuksen korostamiseksi. Tämä on erityisen yleistä lastenkirjallisuudessa, jossa äänikirjoissa käytetään draamallista kerrontaa ja äänielementtejä aivan kuten paperikirjoissa kuvituksia, eli tarinankokemuksen rikastamiseksi. Myös rikastettujen äänikirjojen tulisi katsoa täyttävän alennetun arvonlisäverokannan soveltamisen edellytykset samoin kuin erilaisia ääni- ja videosisältöjä sisältävien oppimateriaalien. Näin ollen Kaupan liitto ehdottaa ohjeen tarkentamista tältä osin.

Podcastin määritelmä

Kaupan liitto pitää podcastia koskevaa ohjeistusta erityisen tarpeellisena. Lisätarkkuus ilmaisulle "radio-ohjelman kaltainen lähetys" olisi vielä tarpeen ja lisäksi olisi suositeltavaa lisätä ohjeeseen podcastin määritelmää selventävät esimerkit. Ohje-luonnoksessa jää myös hieman epäselväksi riittääkö pelkästään podcastin muuttaminen kirjalliseen muotoon ja julkaisu siirtämään sen alempaan verokantaan. Mikä on esimerkiksi riittävän toimituksellisen sisällön vaade?

Kaupan liiton käsityksen mukaan äänikirjat erottuvat muusta äänimateriaalista (kuten podcasteista), koska ne ovat toimituksellisen käsikirjoituksen äänitallenteita. Edellä olevan mukaisesti käsikirjoitus voidaan julkaista myös kirjallisena, mutta se ei ole välttämätöntä. Äänikirjan määritelmän täyttymisen kannalta oleellista on, että käsikirjoitus voidaan julkaista kirjoitettuna kirjana ilman merkittävää editointia eli kaikki tarvittavat editoinnit tulisi huomioida siitä näkökulmasta, että käsikirjoitus on alun perin tehty äänijulkaisua varten.

Podcast sitä vastoin olisi suullisen esityksen (esim. tarinan, keskustelun tai haastattelun) äänitallenne, joka ei perustu käsikirjoitukseen vaan jonka sisältö on suurelta osin riippuvainen podcastin esiintyjän/esiintyjien ulosannista äänityksen aikana, eli luonteeltaan improvisoidumpaa. Luonnollisesti myös podcastia varten on laadittu käsikirjoitettua materiaalia (kuten viitekehys, puhemuistiinpanot, lainaukset jne.), mutta ei riittävässä määrin julkaistavaksi kirjoitettuna kirjana ilman merkittävää editointia. Jos äänikirjan ja podcastin välinen ero ei ole selvä, arvioinnissa on otettava huomioon alennettujen verokantojen säätämisen tarkoitus ja minkä kulttuuriarvojen kulutusta lainsäätäjät pyrkii edistämään tällaisten tuotteiden huojennetulla verokäsittelyllä.

Nykyisten säännösten perusteella on helppo olettaa, että usean tunnin äänitallenne muodostaa kirjan, kun taas lyhyempi, ehkä useita sarjan jaksoja sisältävä äänitallenne muodostaa podcastin. Tällainen yksinkertaistettu luokittelu ei kuitenkaan heijastaisi sitä, miten kirjoja tai podcasteja voidaan tuottaa. Lastenkirjat ovat hyvä esimerkki tarinoista, jotka julkaistaan usein sarjoina, mutta joita ei kuitenkaan sekoiteta podcastiin. Kaikkineen esimerkit selkeyttäisivät tämän osion tulkintaa.

Tulojen kohdentaminen

Siinä tapauksessa, että sekä äänikirjoja että podcasteja tarjotaan yhdellä tilauksella samasta lukuaikapalvelusta eikä kumpaakaan niistä pidetä toisen alisteisena/sivusuoritteena, on selvää, että tilauksesta saatavat tuotot on jaettava yleiseen ja alennettuun arvonlisäverokantaan. Epäselvää on kuitenkin se, kuinka tällainen jako suoritetaan. Epäselvyys hyväksyttävien jakomenetelmien suhteen luo epävarmuutta, minkä vuoksi ohjetta olisi syytä selventää myös tämän osalta.

Kaupan liitto pitää tärkeänä, että kohdentamismenetelmän tulos on oikeudenmukainen, ennakoitavissa ja toteuttamiskelpoinen. Tulojen jakaminen lukuaikapalvelun eri sisältöjen mukaan tilauksen myyntihetkellä olisi Kaupan liiton näkemyksen mukaan toimialalle kannatettavin vaihtoehto. Sitä tukee vakiintunut oikeus- ja verotuskäytäntö, jonka mukaan tilauksesta maksettava vastike perustuu siihen, että myyjä tarjoaa ostajalle mahdollisuuden kuluttaa myyjän tarjoamaa sisältöä riippumatta siitä, hyödyntääkö ostaja todellisuudessa tilaustaan. Lisäksi tämä mahdollistaa sen, että asianomaiset yritykset voivat viipymättä tilittää liikevaihtonsa oikein ja antaa oikeat tositteet myynnin yhteydessä sekä ennakoida myyntien liikevaihtoa ja tehdä siten asianmukaisia päätöksiä mm. hinnanmuodostuksen ja budjetin suhteen.

Todelliseen kulutukseen perustuva kohdentamismenetelmä ei mahdollista edellä esitettyjä toimenpiteitä, koska se on luonteeltaan taannehtiva, eikä ota huomioon passiivisia tilaajia (eli tilaajia, jotka eivät kuluta palvelua tietyssä ajanjaksona lainkaan). Näin ollen menetelmä ei täytä ennakoitavuuden kriteerejä eikä se ole yhtä toteuttamiskelpoinen käytännön rajoitustensa vuoksi (tositteiden myöntäminen yhtenä esimerkkinä). Näin ollen Kaupan liitto ei pidä todelliseen kulutukseen perustuvaa kohdentamismenetelmää kannatettavana vaihtoehtona.

Edellä mainituilla perusteilla Kaupan liitto pitää sisältötarjontaan perustuvaa kohdentamista ainoana järkevänä vaihtoehtona.

Sisältötarjonta

Edellä mainittua sisältötarjonnan käsitettä, voidaan tarkastella eri tavoin. Ilmeisimpänä vaihtoehtona voidaan pitää eriteltyä jakoa, jolloin yksi äänitiedosto vastaa yhtä teosta, olipa kyseessä yksi kirja tai yksi podcast-jakso. Tällä vaihtoehdolla on kuitenkin suuri riski johtaa lopputulokseen, joka ei edusta myyntiä oikein, koska äänitiedostot eroavat merkittävästi toisistaan kooltaan eli kulutusajaltaan. Sen vuoksi sisältötarjontaa tulisi voida jakaa kulutusajan perusteella. Se tarkoittaa, että yleisen verokannan ja alennetun verokannan alaisen sisällön suhde perustuu siihen, paljonko kumpaankin verokantaan kuuluvaa sisältöä on tuntimääräisesti tarjolla. Tämän myötä äänikirjojen ja podcastien lukumäärällä ei olisi merkitystä tulojen jaon kannalta, vaan äänikirjojen ja podcastien käytävissä olevan kuunteluajan kokonaistuntimäärällä. Kaupan liitto korostaa, että kyseistä jakotapaa tukee myös se, että lukuaikapalveluiden tilausvaihtoehdot perustuvat usein käyttötunteihin. Selvyyden vuoksi todettakoon, että sekä ääni- että luettavaa sisältöä tarjovissa lukuaikapalveluissa myös luettavan sisällön pituus määritellään tunneissa.

Edellä mainituista syistä tarkennukset ohjeisiin näiltä osin olisivat erittäin tarpeellisia.

Kunnioitavasti

KAUPAN LIITTO

Kari Luoto
toimitusjohtaja

Toni Jääskeläinen
johtava asiantuntija